

Förslag från strategigruppen, 2017-09-06

Samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete i Karlsborgs kommun för perioden 2018-2021.

1. Avtalsparter

Detta avtal är slutet mellan Karlsborgs kommun nedan kallad kommunen och östra hälso- och sjukvårdsnämnden nedan kallad HSN. Avtalet avser samverkan och samfinansiering av gemensamma folkhälsoinsatser i Karlsborgs kommun.

2. Avtalstid

Detta avtal gäller från och med 2018-01-01 t o m 2021-12-31. Om part begär omförhandling avseende de ekonomiska förutsättningarna ska detta ske. Uppsägning av samverkansavtalet ska ske nio månader före avtalstidens utgång. I annat fall förlängs avtalet med ytterligare två år.

3. Förutsättningar för samverkansavtalet

Det övergripande målet för Sveriges nationella folkhälsopolitik är ”att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen”. Regioner och kommuner har stora möjligheter att påverka förutsättningarna för god hälsa genom att förbättra människors livsvillkor och livsmiljöer. I samverkan blir effekten än mer framgångsrik.

Västra Götaland 2020 – strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland 2014-2020 är den gemensamma vägvisaren för Västra Götalands utveckling. Invånarna i Västra Götaland ska ha goda möjligheter att utvecklas bland annat genom utbildning och arbete. Utbildning och arbete är två viktiga faktorerna för att minska skillnader i hälsa och bryta utanförskap. Ett verktyg i det arbetet är dokumentet ”Samling för social hållbarhet – åtgärder för jämlik hälsa i Västra Götaland”.

Andra styrdokument som ligger till grund för det lokala folkhälsoarbetet är:

- Vision Västra Götaland – Det goda livet
- Östra hälso- och sjukvårdsnämndens strategiska plan för folkhälsoarbetet och nämndens mål och inriktningsdokument
- Kommunala styrdokument där folkhälsoarbetet ingår
- Modellen för samverkan mellan Skaraborgs Kommunalförbund och östra hälso- och sjukvårdsnämnden

Om ytterligare styrdokument för folkhälsoarbetet tillkommer under avtalsperioden ska de beaktas i det lokala arbetet.

4. Det gemensamma folkhälsoarbetet

En ökad jämlikhet i hälsa är en förutsättning för att uppnå ett långsiktigt socialt hållbart samhälle och ska särskilt beaktas i detta avtal. Ett socialt hållbart samhälle innebär att grundläggande mänskliga rättigheter respekteras och att inga grupper diskrimineras eller missgynnas. Rätten till bästa möjliga fysiska och psykiska hälsa är en mänsklig rättighet. Barn och ungas behov och rättigheter ska särskilt uppmärksammas.

Avsikten med avtalet är att stärka det tvärssektoriella samarbetet för att få ett bättre resursutnyttjande och större genomslagskraft. Folkhälsoarbetet ska innehålla systematiska och målinriktade insatser för att förbättra befolkningens hälsa och utjämna skillnader i hälsa. Det ska bedrivas med utgångspunkt i hälsans bestämningsfaktorer, det vill säga befolkningens livsvillkor, livsmiljöer och levnadsvanor. Arbetet ska omfatta både hälsofrämjande och förebyggande insatser. Folkhälsoarbetet ska bygga på långsiktighet och utgå från befolkningens behov.

Folkhälsoarbetet ska ses som strategiskt utvecklingsområde. Det innebär bland annat att:

- Folkhälsoarbetet ska vara långsiktigt och utgå från befolkningens behov
- Folkhälsoarbetet ska ha tydliga mål och en tydlig uppföljning
- Folkhälsoarbete ska bygga på systematiska och målinriktade insatser, integrerade i ordinarie verksamhet
- Styrning och ledning av folkhälsoarbetet ska vara integrerat i kommunernas ledningssystem

Kommunen ansvarar för att ta fram en långsiktig och strategisk planering för det lokala folkhälsoarbetet med framtagna behovsbilder och prioriteringar. Planeringen kan med fördel integreras i, eller kopplas till, kommunens egna styrdokument. Den ska också innehålla uppföljningsbara mål/indikatorer.

4.1 Folkhälsoråd/motsvarande

I kommunen ska det finnas ett gemensamt forum för kommunen och HSN, (nedan kallat folkhälsoråd). Här ingår förtroendevalda för kommunen och HSN. Ordförande utses från kommunen, vice ordförande från HSN. Vidare deltar av kommunen utsedda tjänstepersoner samt folkhälsostrategen. Utöver dessa bör även primärvård och tandvård ingå. Även andra aktörer kan adjungeras. Det är dock de lokala behoven och förutsättningarna som är styrande för sammansättningen.

Senast den 31 oktober varje år ska folkhälsorådet fastställa en plan för nästkommande års prioriterade områden och åtgärder med budget och redovisa detta till kommunen respektive HSN

Parterna ska varje år följa upp folkhälsoarbetet med en verksamhetsberättelse, som bygger på en uppföljningsbilaga som strategigruppen tar fram. Uppföljningsbilagan kan komma att revideras under avtalstiden. Uppföljningen ska redovisas till HSN och kommunstyrelsen senast den sista februari årligen.

Kommunen svarar för ekonomiadministration gällande folkhälsorådet. HSN ska tertialvis erhålla en uppföljning som innefattar prognos för verksamhetsåret.

Sl BB Sfa

4.2 Folkhälsstrateg

För folkhälsoarbetet på kommunnivå finns en folkhälsstrateg anställd. Västra Götalands-regionen är huvudman för strategen. Strategen ska i första hand arbeta med hälsofrämjande arbete på en strategisk nivå.

Folkhälsstrategen ingår i Skaraborgsenheten, Avdelning folkhälsa, med en särskild anställd chef, som samordnar arbetet. Samverkan sker mellan strategerna som var och en, förutom sin basverksamhet, har ansvar för specifika delregionala ämnesområden. Folkhälsstrategerna ska även delta i, och aktivt arbeta med, Skaraborgsövergripande verksamhet i syfte att stärka det lokala arbetet.

4.3 Kommunens åtagande

Kommunen ska:

- Aktivt använda samhällsplanering och kommunal verksamhet för att främja befolkningens hälsa
- Utgå från ett folkhälsovetenskapligt förhållningssätt i sin organisation
- Bidra med kunskaps- och metodstöd i folkhälsoarbetet

Kommunen svarar för den del av folkhälsstrategens arbete som avser kontorsadministration (lokaler, telefon, data, kopiering o dyl.). Folkhälsstrategen ska ha möjlighet att disponera bil utifrån samma förutsättningar som anställda i kommunen.

Kommunen svarar för fortbildning (kurser, konferenser o dyl.) samt arvoden och reseersättningar till kommunens förtroendevalda representanter i folkhälsrådet.

4.4 Hälso- och sjukvårdsnämndens åtagande

Hälso- och sjukvårdsnämnden ska:

- Bistå med underlag som beskriver befolkningens hälsa och dess förutsättningar. Underlaget ska vara utformat så att det kan ge stöd för diskussion, dialog och analys på kommunnivå samt utgöra underlag för utvärdering av lokalt folkhälsoarbete. Underlaget tas fram i samverkan med kommunerna och ska så långt som möjligt anpassas efter kommunens behov.
- Utgå från ett folkhälsovetenskapligt förhållningssätt i sin organisation
- Bidra med kunskaps- och metodstöd i folkhälsoarbetet

Västra Götalandsregionen, genom hälso- och sjukvårdsnämnden, är arbetsgivare för folkhälsstrategen och svarar för dennes lön och personalomkostnader (här ingår sociala avgifter, traktamenten, arbetsledning samt reseersättning) samt kompetensutveckling.

HSN svarar för fortbildning (kurser, konferenser o dyl.) samt arvoden och reseersättningar till nämndens förtroendevalda representanter i folkhälsrådet.

4.5 Gemensamt åtagande

Skaraborgs Kommunalförbund och östra hälso- och sjukvårdsnämnden har godkänt en modell för samverkan i folkhälsofrågor. Modellen innebär att man utifrån ett konkret och välfungerande arbete utformar en arbetsmodell för en kraftfull och långsiktig samverkan. "Fullföljda studier" är det första området inom modellen. Utifrån detta kommer fler arbetsområden att involveras för fortsatt utveckling inom modellen. Arbetet leds av en politisk styrgrupp bestående av presidierna från Skaraborgs

sc BBSA

kommunalförbund och östra hälso- och sjukvårdsnämnden. HSN och kommunerna sätter av resurser för detta arbete. Folkhälsostrategerna kommer att ha en aktiv roll i arbetet.

För stöd av det lokala arbetet finns det en strategigrupp på tjänstemannanivå, med representanter för kommuncheferna och avdelning folkhälsa. Gruppen har en viktig roll i utvecklingen av samverkan mellan Skaraborgs Kommunalförbund och HSN, men ska också på andra sätt utveckla stödet för det lokala folkhälsoarbetet. Uppföljning och analys av folkhälsoavtalen är en viktig del i detta.

Parterna är överens om att utveckla stödet till det lokala arbetet från Skaraborgsnivån. Det ska bland annat ske genom:

- Konferenser och erfarenhetsutbyte
- Gemensamma utbildningar
- Utveckling av folkhälsoarbetet
- Kompetensstöd
- Gemensam uppföljning

5. Ekonomi

Parterna svarar gemensamt för finansiering av folkhälsoverksamheten enligt antagen verksamhetsplan och budget. Fördelningsprincipen mellan hälso- och sjukvårdsnämnden och kommunen för det lokala folkhälsoarbetet är att vardera parten svarar för hälften av folkhälsorådets budget. Parterna avsätter vardera 103 695 kronor årligen, motsvarande 15 kronor per invånare 2016-12-31, att disponeras av folkhälsorådet för folkhälsoinsatser. Hälso- och sjukvårdsnämnden utbetalar detta belopp under maj månad till kommunen.

Folkhälsorådets budget ska användas till finansiering av folkhälsoverksamheten enligt antagen plan. Medlen ska användas för att utveckla det strategiska arbetet enligt kommunens och hälso- och sjukvårdsnämndens styrdokument.

Eventuellt överskott ska betalas tillbaka men kommunen kan vid överskott skriftligen skicka en förfrågan till hälso- och sjukvårdsnämnden om att flytta medel till nästkommande år. En förutsättning är att det finns en tydlig plan för medlens användning. En skriftlig förfrågan med en tydlig plan ska inkomma senast 31:e oktober. Nämnden kommer med planen som grund fatta beslut. Överskott från drift återbetalas till respektive huvudman senast den 25 januari nästkommande år. Öförbrukade medel fördelas jämt mellan parterna.

6. Ändrade förutsättningar

Om det under avtalsperioden uppkommer väsentliga förändrade verksamhets- och/eller ekonomiska förutsättningar vilket påverkar parterna så ska det i första hand lösas via ett tillägg till avtalet och i andra hand via en översyn av hela avtalet. Överläggningar om detta äger endera parten rätt att påyrka. Om parterna inte är överens om tillämpning och tolkning av detta avtal ska det i första hand avgöras i en förhandling mellan parterna.

Mariestad den .....

_____ den .....

.....
Gunilla Druve Jansson
Ordförande
Östra hälso- och sjukvårdsnämnden

.....
Ordförande kommunstyrelsen

.....
Leena Ekberg
Koncernkontoret
Ansvarig tjänsteperson

.....
Kommunchef/kommundirektör

St Mariestad